

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

BAKALÁŘSKÉ PREZENČNÍ STUDIUM

2018-2022

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Tomáš Lotter

Islám a Islamismus

Praha 2022

Vedoucí bakalářské práce:

Doc. Ing. Štefan Danics Ph.D.

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

BACHELOR FULL-TIME STUDIES

2018-2022

BACHELOR THESIS

Tomáš Lotter

Islam and Islamism

Prague 2022

The Bachelor Work Supervisor:

Doc. Ing. Štefan Danics Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne 17. května 2022

Tomáš Lotter

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval Doc. Ing. Štefanu Danicsovi Ph.D. za kvalifikovanou podporu a poskytnutí cenných informací při zadání a zpracování bakalářské práce.

Anotace

Bakalářská práce je koncipována jako teoreticko-empirická.

První, teoretická, část se skládá z obeznámením čtenáře s pěti základními pilíři islámského náboženství, zvyklostí a stylu muslimského života. Studie se zabývá problematikou džihádu a snaží se zjistit, jakým směrem se islám bude ubírat. Dále se zabývá, aktuálními projevy islamismu v posledních letech a s ním spojenými bezpečnostními hrozbami pro státy Evropské unie. V neposlední řadě nás seznámí s obrannou strategií Evropské unie, bezpečnostními orgány, které má k dispozici, a se kterými chce do budoucna čelit bezpečnostním hrozbám.

Ve druhé empirické části, se studie snaží odpovědět na otázku, do jaké míry islamismus a terorismus negativně ovlivňuje názor široké veřejnosti na řadové muslimy.

Na základě teoretických poznatků bylo provedeno šest narativních, formou rozhovoru, s otázkami na toto téma. Z obdržených odpovědí je následně vyvozen závěr zkoumání.

Klíčová slova

Atentát, islám, islamismus, muslimové, násilí, názor veřejnosti, nenávisť, předpojatost, rozhovor, terorismus.

Annotation

Bachelor thesis is structured as theoretic-empirical.research.

First part of theoretical research describe five elemental structures of islamic religion, It's routines and muslim religious way of living. Research is focus on problmetic of islamic jihad. The reasearch is also trying answer the question in wich way, will be the religion of islam going to continue in the future.

Research is focusing also on actual security threads to the EU nations. At last, It will describe a security strategy of the EU and It's counter weapons in order to fight future security threads.

In the second, empirical part, my eassay tried to answer the question to wich level did islamism and terrorism negatively compelled wide public opinion for regular non-violents muslamans.

Six selected individuals were questioned in a form of the interview. with questions focusing on this topic, based on theoretical discoveries Conclusion was ultimately formed from recieved answers of respondens.

Keywords

Attack, Hate, Interview, Islam, Islamism, Muslamans, Prejudices, Public opinion, Terrorism, Violence.

ÚVOD.....	10
TEORETICKÁ ČÁST.....	11
1 ISLÁM JAKO DRUHÉ NEJVĚTŠÍ MONOTEISTICKÉ SVĚTOVÉ NÁBOŽENSTVÍ	11
1.1 Pět pilířů islámu	11
1.1.1 První pilíř (<i>Šaháda</i> – Vyznání)	11
1.1.2 Druhý pilíř (<i>Salát</i> – Modlitba)	12
1.1.3 Třetí pilíř (<i>Zakát</i> – Almužna).....	14
1.1.4 Čtvrtý pilíř (<i>Sawm</i> – Půst).....	15
1.1.5 Pátý pilíř (<i>Hadždž</i> – Poutí)	15
1.2 Džihád jako 6 pilíř Islámu	18
2 ISLAMISMUS A JEHO AKTUÁLNÍ PROJEVY	20
2.1 Vymezení islamismu (politický islám, ideologie, teroristické násilí)	20
2.2 Islámský stát	22
2.3 Propaganda džihádu jako globální bezpečnostní hrozba	26
3 STRATEGIE BOJE PROTI TERORISMU EU (2005)	28
3.1 Aktuální protiteroristická a protiradikalizační opatření v rámci Europolu.....	29
3.2 Strategie boje proti terorismu v ČR	30
3.2.1 Dokumenty.....	31
PRAKTICKÁ ČÁST	35
4 EMPIRICKÉ ŠETŘENÍ KE ZMAPOVÁNÍ NÁZORŮ A POSTOJŮ ČESKÉ VEŘEJNOSTI VE VZTAHU K ISLÁMU A ISLAMISMU.....	35
4.1 Předmět výzkumu	35
4.2 Velikost a složení zkoumaného vzorku	35
4.3 Příprava otázek k rozhovorům	36
4.4 Vlastní realizace empirického šetření	38
4.5 Vyhodnocení empirického šetření včetně hypotéz	51
ZÁVĚR	54
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	56
SEZNAM ZKRATEK	58

SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ	59
--	-----------

ÚVOD

Islám je nejvíce obávaným a nejméně chápaným světovým náboženstvím. Velká část světové populace má o islámu a islámské kultuře velmi zkreslené či stereotypní představy. Problém v nerozlišování pojmů islám a islamismus, pramení v zásadní neznalosti, islámské náboženské kultury. Islám má velmi početnou základnu věřících. K islámské víře se hlásí více než 1,6 miliardy obyvatel světa, většinou žijících v arabských zemích. Vliv islámské kultury je tedy nezanedbatelný.

V současné době se čím dál tím více objevují tendence spojovat islámské náboženství s teroristickými útoky a násilím. Islám sám o sobě, jakožto náboženství nepředstavuje žádnou bezpečnostní hrozbu. Bezpečnostní hrozbu však představuje islamismus, salafismus a islámský extremismus.

V posledních desetiletích se, ruku v ruce zhoršující se situací v oblasti Blízkého východu, výrazně přibývá náboženského extremismu a islám se čím dál tím více radikalizuje. Tato situace napomáhá k šíření extremismu do dalších zemí po celém světě.

Cílem mé bakalářské práce je správně rozlišit pojmy islám a islamismus a definovat jejich rozdíly. Následuje snaha o nalezení příčiny zvyšující se míra radikalizace v muslimské společnosti, a v neposlední řadě je osvětlena obranná strategie EU s jejími bezpečnostními nástroji.

Teoretická část zahrnuje základní rozlišení Islámu a islamismu, jeho historický vývoj.

V praktické části jsem oslovil šest respondentů a z jejich odpovědí na mé přednesené otázky, jsem se snažil zjistit, jak moc islamismus a teroristická agrese posledních let, ovlivnila vnímání Islámu našich spoluobčanů.

TEORETICKÁ ČÁST

1 ISLÁM JAKO DRUHÉ NEJVĚTŠÍ MONOTEISTICKÉ SVĚTOVÉ NÁBOŽENSTVÍ

1.1 Pět pilířů islámu

Muslimské náboženství je postaveno na základu pěti stěžejních pilířů. Muslimské učení obsahuje příkázání jak se chovat na zemi, jak následovat Boha a odevzdat se mu, jak následovat pravdu a jak být správným muslimem.

1.1.1 První pilíř (*Šaháda* – Vyznání)

Nejdůležitějším pilířem Islámu, je vyznání víry v Alláha jakožto jediného boha na zemi, a uznání, proroka Mohammeda, jenž je prorokem božím, kterýžto šíří jeho poselství mezi jeho ovečkami. K tomuto vyznání víry a podrobení se bohu, patří také zavržení jiných bohů či božstev. Znění šahády: „*Vyznávám, že není božstva kromě Boha a Mohammed je posel Boží.*“¹

Tato přísaha musí být třikrát zopakována před přítomnými svědky. Přednes musí být hlasitý, srozumitelný a upřímný. Každý muslim musí odříkat tuto přísahu alespoň jednou ve svém životě. S naprosto totožnou větou začíná každodenní modlitba v životě muslima.

Islám je čisté monoteistické náboženství, které uznává jediného Boha na zemi. Tedy Alláha. V muslimské kultuře reprezentuje *šaháda*, základní kámen každodenního bytí a smysl života v muslimské společnosti.

¹ HILLENBRAND, Carole. *Islám: historie, současnost a perspektivy*. Přeložil Jitka JENÍKOVÁ. V Praze: Paseka, 2017. s. 82. ISBN 978-80-7432-685-1.

Prorok Mohammed toto poselství šířil, jak mezi svými přívrženci v Arábii, tak i mezi ostatními obyvateli arabských území, v té době ještě v hojném počtu uctívající polyteismus. Mnohobožství bylo považováno, za velmi hrubou náboženskou urážku Alláha a jeho božské jedinečnosti (*tawhíd*).

Druhá část *šahády* vyžaduje uznání proroka Mohammeda jako skutečného posla božího. Často je tato část velice zpochybňována věřícími jiného náboženského vyznání.

„V Muhammadově domovské Arábii se vedly spory o to, zda je skutečným prorokem, jenž přináší Boží zjevení, a jeho pohanští krajané jej zesměšňovali. Z tamějších židů přijala zjevení, které kázal, pouze hrstka. Křesťané po Muhammadově smrti jeho tvrzení, že je prorokem, zpochybňovali. A i když část z nich souhlasí s monoteismem hlásaným první polovinou šahády, obecný křesťanský pohled na Muhammada, je nepřátelský. A přece více než miliarda a půl muslimů po celém světě své přesvědčení o Muhammadovi jako poslu Božím, posiluje pokaždé, když se modlí. Jedinost Boží je pro islám nanejvýš důležitá. V Koránu stojí, že připisovat Ježíši božství je smrtelný hřích.“²

1.1.2 Druhý pilíř (*Salát* – Modlitba)

Dalším důležitým pilířem je modlitba. Má předepsané pohyby a polohy, které znázorňují podřazenost muslimů jejich Bohu. Muslimové se modlí velmi často. Modlitba představuje každodenní rituál, kterým připomíná, hlubší význam pozemského života, mimo pozemské starosti. Modlitba symbolizuje propojení s ostatními muslimy na zemi a nabízí útěchu v neutěšených situacích. Časté modlení dodává muslimským životům řád a smysl. Muslimové jsou k pravidelnému modlení vedeni už od mládí, načež ideálním věkem je puberta.

² HILLENBRAND, Carole. *Islám: historie, současnost a perspektivy*. Přeložil Jitka JENÍKOVÁ. V Praze: Paseka, 2017. s. 81. ISBN 978-80-7432-685-1.

Rozlišují se dva druhy modliteb. První je soukromá modlitba (*du'á'*), která nemá žádná omezení. Může se odehrát kdekoli a kdykoli. Její obsah může být jakýkoli a nemá stanovené přesné pohyby.

Druhá, rituální modlitba se nazývá *Salát*. Má striktně určená pravidla, jak z obsahové stránky, tak z pohybové. Rituální modlitba se uskutečňuje pětkrát denně a v arabštině Každý muslim musí být před modlitbou ve stavu rituální čistoty (*tahára*), jinak bude jeho modlitba nevyšlyšena. Existují dva druhy omývání, malé omývání (*wuđi*).

„Malé omývání (wuđi) zahrnuje mytí tváře, rukou, paží po lokty a nohou včetně kotníků pod tekoucí vodou a ořření vlasů. Pokud měl člověk sexuální styk nebo provozoval něco, co islámské právo považuje za nečisté, musí být provedeno úplné umytí (ghusl), jež se týká celého těla, včetně úst a nosní dutiny.“³

Za nečistý stav u žen je považována menstruace, či období čtyřiceti dní po narození dítěte. Ženy, kterých se to týká, musejí pokaždé provádět úplné omytí. Ženy i muži musí být oblečeni v čistém oblečení. Ženy musí mít zahalené celé tělo kromě rukou a obličeje. Muži nesmí mít holé tělo od kolen po pupek. Země, na které se modlí, musí být čistá. Používají se soukromé modlitební koberečky. Pokud se poutník nachází bez přístupu k vodě, může namísto vody k omytí použít písek. Modlitba je vždy prováděna směrem k Mekce, v mešitách je tento směr vždy jasně vyznačen.

Muslimové jsou k modlitbám svoláváni pětkrát denně z minaretu. Za úsvitu, v poledne, odpoledne, při západu slunce a v noci. Pět denních modliteb je povinných. V případě propásnutí modlitby je nutné ji nahradit. Čas a doba kdy se muslimové, musí modlit, se liší v závislosti na geografické poloze, z důvodu nestálých časů svitu denního světla, v některých např. Severských oblastech.

Páteční modlitby jsou vedeny imámem, účast mužů je povinná. Tyto páteční modlitby velmi utužují jednotu a bratrství mezi muslimskými věřícími. „ *Prorok Muhammad zvolil*

³ HILLENBRAND, Carole. *Islám: historie, současnost a perspektivy*. Přeložil Jitka JENÍKOVÁ. V Praze: Paseka, 2017. s. 83. ISBN 978-80-7432-685-1.

pro muslimy pátek jako zvláštní den zbožnosti. Tehdy se všichni tělesně a psychicky zdraví dospělí muslimové musí každý týden účastnit polední společné modlitby v mešitě.“⁴

1.1.3 Třetí pilíř (Zakát – Almužna)

„Islámská doktrína rozeznává dva druhy charity – dobrovolné dary (sadaqa) a dary povinné (zakát), jež představují třetí pilíř víry. Almužna se v islámu objevila jako dobrovolný akt zbožnosti, z něhož se postupně vyvinula povinnost.“⁵

Platba *zakátu* má muslimům připomenout, že vše na této zemi je darem od boha, slouží také jako poděkování za jeho dary a dobrotu. Korán přímo vyžaduje štědrost od svých věřících. V opačném případě provinilcům hrozí krutý trest v soudný den

V tradiční praxi pravidla a instrukce pro platbu *zakátu* určují hadíthy a muslimské právní knihy. Pověštinou pomáhají almužnou především movitější muslimové a to těm nejpotřebnějším. Těm co žijí v bídě či těm, kteří byli zasaženi nějakou tragédií. Pomáhat by měl každý muslim, který přesáhne *nisáb*. (minimální množství majetku), Ti kdož minimální množství nesplňují, jsou od *zakátu* osvobozeni.

V moderní praxi mnohá z muslimských právních pravidel nejsou jednoduše aplikovatelná. Většina dnešních muslimů již nepracuje v zemědělství a tak je velice náročné určit ideální *zakát*. Majetek se dnes skládá z mnoha komponentů. Je tedy dobrovolný a záleží čistě na jedinci, jako částku se rozhodne darovat. Rozlišuje se také rozdíl mezi *zakátem* a daněmi. *Zakát* náleží pouze chudým, nemocným a potřebným.

⁴ HILLENBRAND, Carole. *Islám: historie, současnost a perspektivy*. Přeložil Jitka JENÍKOVÁ. V Praze: Paseka, 2017. s. 87. ISBN 978-80-7432-685-1.

⁵ Tamtéž s. 88.

1.1.4 Čtvrtý pilíř (Sawm – Půst)

Každý rok dodržují muslimští věřící půst po celý *ramadán*. Povinni každoročně dodržovat tento půst, jsou všichni muslimští věřící. Pro půst jsou stanovena přísná pravidla, která se musejí dodržovat.

„Půst během ramadánu zahrnuje naprostou abstinenci od všech tělesných potěšení – jako je jídlo, pití, kouření, pohlavní styk a poslouchání hudby – od úsvitu do soumraku.“⁶

Půst je v platnosti celý měsíc během světlé části dne. Jakmile vysvitne první paprsek slunce, začíná postění a s posledním zašlým paprskem zase končí. Půstu se mohou zúčastnit pouze zdraví věřící. Starší generace je z logického důvodu z půstu pochopitelně vynechána, také jednotlivci, které by takový půst jakkoli zdravotně ohrozil.

„Navzdory fyzickým obtížím, které měsíční půst dodržovaný během světlé části dne působí, jsou muslimové obecně zajedno v otázce nesmírného této zkušenosti. Jak měsíc postupuje, vládne mezi nimi šťastná atmosféra. Pociťují, jak se duchovně rozvíjejí a obnovují svou víru v islám a svůj závazek vůči němu. Po celý měsíc trpí během dne hlady a žízní, a tak se dokážou vcítit do milionů lidí po celém světě, kteří chodí denně spát o hladu.“⁷

1.1.5 Pátý pilíř (Hadždž – Poutě)

„Muslimská poutě je neoddělitelně spjata s Mekkou, rodištěm proroka Muhammada a hlavním městem islámu. Mekka jako organizační princip islámského rituálu a představ se stala těžištěm, k němuž se vztahuje celosvětová obec věřících, kteří jsou spjati s prorokem Mohammadem, Mekkou a mezi sebou vzájemně sílí víry a rodiny. Být muslimem znamená mít pouto se spoluvěřci, kteří se pětkrát denně obracejí k Mekce.“

⁶ HILLENBRAND, Carole. *Islám: historie, současnost a perspektivy*. Přeložil Jitka JENÍKOVÁ. V Praze: Paseka, 2017. s. 92. ISBN 978-80-7432-685-1.

⁷ Tamtéž s. 92.

Mekka každý rok přitahuje miliony muslimů z celého světa, sem se vydávají na velkou pouť neboli hadždž, a naplňují tak pátý a poslední piliř islámu.“⁸

Hlavní roli v této tradici představuje osoba Abraháma. Abrahám a Mojžíš jsou v Koránu nejstarší dvojicí proroků. Muhammed se považuje za dědice Abraháma a mnoho jeho činů bylo inspirováno právě Abrahámem. Abrahám putoval do Arábie, postavil stavbu známou jako *Ka'ba* a stvořil *Hadždž*. Muhammed poté dvěma cestami do Mekky zavrhl staré modly, jenž se na tomto místě uctívali. Daroval pouti nový obsah, a skutky jaké zde vykonal, jsou dodnes vzorem všech muslimů.

Rituální podmínky *hadždž* – „*Všichni muslimové a muslimky by měli pout' do Mekky jednou za život vykonat, pokud jsou toho schopni, a na určitých místech v jejím blízkém okolí provádět po několik dní předepsané komplikované rituály. Na pout' se věřící mohou vypravit v životě i víckrát, ale povinné to rozhodně není. Ovšem ne všichni muslimové mají povoleno se pouti do Mekky zúčastnit. Budoucí poutníci musejí být tělesně zdatní dospělí jedinci, finančně zajištění, aby si mohli dovolit cestu a zároveň během své nepřítomnosti mohli podporovat rodinu. Z účasti na pouti jsou vyjmuty zvláštní kategorie muslimů: mentálně postižení, vězni, nezletilí a ženy, které nemají mužské příbuzné, kteří by je doprovázeli.*“⁹

V dávných dobách byla taková cesta velice náročná. Finančně, časově a především bezpečnostně. Muslimové před svou velkou cestou trávili a stále tráví mnoho času studiem koránu a smyslu víry. S moderními výdobytky sice nejsou, již putování tak náročná, přesto zde stále hrozí určitá rizika, zejména smrt ušlapáním. Každý rok navštíví Mekku okolo 2 milionu poutníků. Bohužel velice často dochází k tragédiím, kdy je jich při takovém přetížení kapacity poutního místa ušlapáno na několik stovek.

Speciální úbor - „*Muži si obléknou zvláštní oděv – Dva bezešvé, nesešité pruhy látky, jeden si omotají kolem pasu a nechají jej viset od pupku po kolena a druhým si zahalí levé rameno a pod pravým si jej zavážou. Ženy nenosí stejný oděv jako muži. Měly by si nechat nezahalený ovál obličeje, vlasy však nesmějí být vidět a tělo by mělo být zakryté*

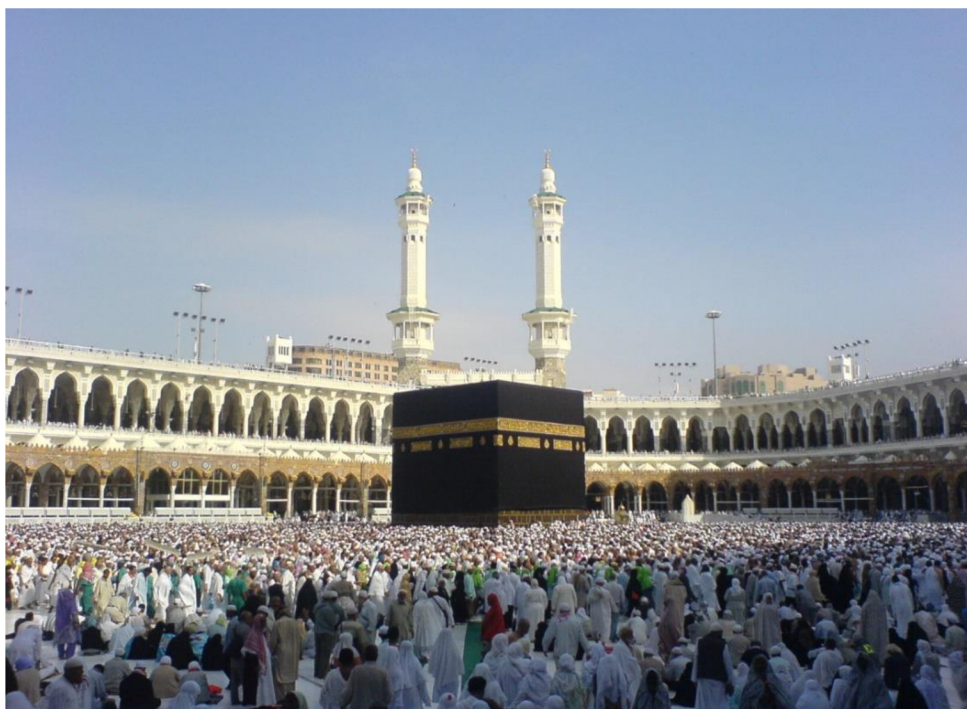
⁸ HILLENBRAND, Carole. *Islám: historie, současnost a perspektivy*. Přeložil Jitka JENÍKOVÁ. V Praze: Paseka, 2017. s. 93. ISBN 978-80-7432-685-1.

⁹ Tamtéž s.94.

*od zápěstí po kotníky. Zvláštní oblečení při příležitosti pouti dodá rituálu duchovní rozměr.*¹⁰

Další podmínkou rituálu je, aby se poutník nacházel ve stavu duševní čistoty (*ihram*) „Poutníci se musejí od okamžiku, kdy se ocitnou ve stavu *ihram*, vyhýbat některým činnostem: sexuálnímu jednání, stříhání vlasů nebo nehtů, holení a používání parfémů. Neměli by se hádat nebo uchýlovat k potyčkám. Poutník může do potřebného stavu rituální čistoty vstoupit už, doma nebo jakmile překročí hranice Saudské Arábie. Je třeba absolvovat všechny rituály a fáze pouti, pokud nenastanou opravdu naléhavé důvody pro její předčasné ukončení. V posvátném okrsku obklopujícím Ka'bu je nutné pečlivě dodržovat poutní rituály.“¹¹

Obrázek 1: Mekka - nejsvatější poutní místo muslimů

Zdroj:

https://cs.wikipedia.org/wiki/Hadždž?fbclid=IwAR2SCdLB9gzxNE03NIJYnwAHloHRsaoC1ekAaeXiRE2mGOXCHByUeCQIKAA#/media/Soubor:Kaaba_Mirror_like.jpg, vytvořeno 3. září 2007

¹⁰ HILLENBRAND, Carole. *Islám: historie, současnost a perspektivy*. Přeložil Jitka JENÍKOVÁ. V Praze: Paseka, 2017. s. 95. ISBN 978-80-7432-685-1.

¹¹ Tamtéž s. 95.

1.2 Džihád jako 6 pilíř Islámu

Z pohledu duchovního učení a islámského práva zastává džihád klíčovou pozici určující vnímání muslimů okolního světa, a jejich místo a smysl v něm. Z historického hlediska se islám potýkal z řadou ideologických, výkladových a právních komplikací. Díky islámskému právu byl tento problém alespoň z části vyřešen sjednocením a ucelením výkladu džihádu, určením jeho specifického údělu. Nově určený cíl, pro pojem džihádu, platící pro všechny muslimy stejně, má být snaha každého jednotlivého věřícího muslima nebo skupiny v co největším šířením islámu a jeho expanze po celém světě a samozřejmě snaha o co největší jeho možnou prosperitu. Taková prosperita by měla růst až do konečné fáze dokonalého světa, kde by existovalo pouze jediné náboženství, islám. A neexistovali by v tomto světě již ani žádní bezvěrci. Svět by se stal pouze islámským, stal by se jedním s islámem.

Tohoto ideálu islámské víry se má docílit za použití všech dostupných prostředků. Jak prostředků mírových, tak i těch násilných. Prakticky je vítána jakákoliv akce, která ve výsledku urychlí zrození vysněného ideálu islámského ráje na zemi. Pokud však kupříkladu vládce či vůdce vede válku z čistě sobeckých pohnutek a osobnímu obohacení, územnímu zisku, nežli z čisté snahy o šíření islámské víry, získal by označení *Murtadd* a stihl by ho mnohonásobně horší trest než bezvěrce, kteří by dokonce kupříkladu útočili na území ovládané muslimy. Získal by označení *Murtadd*

Džihád v nejširším věroučném smyslu je vlastně synonymum pro islámský životní způsob, pro vzorové chování, ztělesněné v osobním příkladu proroka Muhammada. Zahrnuje v sobě nejen válku či boj se zbraní v ruce za územní šíření islámu, zcela rovnocenně je v základních textech pojat i jako cesta ke spáse nebo očištění duše, případně jako trpělivé přesvědčování nevěřících o Boží zvěsti.

Jeho nejobecnější definice se skládá ze tří hlavních zdrojů islámské víry a práva: koránu, sunny a klasické právní vědy - tedy na základě *Šarí'y*.

Definice práva šarí'a - Šaría je náboženské islámské právo. V překladu znamená "cesta" a pro muslimy je návodem, jak žít správný život. Jedná se o sérii pravidel, která

pochází přímo od Boha. Vychází především z Koránu, ale také Sunny (písemnosti o životě proroka Mohameda, jeho činech a zvycích).

Šaría je pouze jádro islámského práva. Druhá část, je tvořena intepetací božských norem. Toto provádějí učenci a islámští právníci. Korán je velmi obecný, neurčitý a často nesrozumitelný text, takže bez výkladu se jím v podstatě nedá řídit.

2 ISLAMISMUS A JEHO AKTUÁLNÍ PROJEVY

2.1 Vymezení islamismu (politický islám, ideologie, teroristické násilí)

Správná definice islamismu má pro zkoumání našeho tématu zcela zásadní význam. Jeho vymezení je totiž mnohem vágnější, než by se mohlo na první pohled zdát a někdy je samotnými muslimy množství projevů, které jsou v našem prostředí vnímány jako projevy islamismu považováno za projevy islámu (přísné tresty za porušování práva šaría apod.).

Pod pojmem Islamismus se schovávají různé politické ideologie založené na islámu a prosazující náboženský fundamentalismus. Typickým rysem je doslovné chápání Koránu a autoritativní vymáhání jeho nařízení. Za společný rys lze také považovat snaha o nastolení a důsledné dodržování islámského svatého práva *šaría* a snaha o sjednocené všech muslimů i nemuslimů v jeden politicko-náboženský celek (panislamismus). S tím souvisí také snaha o eliminaci všeho, co těmto zásadám odporuje. V praxi to znamená kritika, v extrémním případě pak i ozbrojený boj, proti všemu neislámskému na poli kulturním, sociálním a politickém. Je však třeba zdůraznit, že některé definice islamismu se v tomto ohledu liší a vnímají jej jako formu podpory muslimské identity, či autenticity. Jako formu obrození, nebo obnovení muslimské komunity.

Termín islamismus bývá někdy zaměňován s termínem politický islám. Ten se snaží dosáhnout svých cílů politickými prostředky v rámci ústavních mezí. I v tomto případě je přesná definice jen obtížně dosažitelná. Je totiž prakticky nemožné oddělit politiku a islám. Občas bývají oba termíny zaměňovány. Někteří odborníci také používají, pro rozlišení mezi ideologickými směry politického islámu, další popisné termíny jako konzervativní, progresivní, militantní, radikální, džihádistický atp.

Příčinou válek a masového vraždění již bylo v minulosti nespočet náboženství. Vraždění ve jménu náboženství, je většinou populací planety vnímáno, jako ještě o stupeň horší čin nežli, vražda obyčejná např. v afektu. Odpor se může ještě prohloubit, pokud jsou tyto činy navíc obhajovány náboženstvím. Náboženský fundamentalismus je

obvykle spojován s vražděním islámských radikálů. Od útoků 11. září 2001 se bezpečnostní hrozbou číslo jedna stává terorismus a s ním spojený islamismus. Celkově po těchto útocích vzrostla nenávist ke všem muslimům bez rozdílu a snahy, nějak se zabývat rozlišováním různých ideologických směrů islámu. Smutnou ironií však zůstává to, že muslimští věřící, kteří se na násilí nepodíleli, ani jej nijak pasivně nepodporovali, byly v očích všech ostatních, viděni stejně, jako ti co útoky opravdu provedli. Z toho plyne plno strastí jako např. předsudky, nadávky, zhoršení podmínek na trhu práce atd. Toto náhlé zhoršení životů, mělo negativní dopad na většinu muslimů, kteří žijí v jiných mnohonárodnostních zemích, jako Evropa, Francie nebo Německo. V mnoha muslimech kvůli takové neoprávněné diskriminaci a předsudkům začal uchytávat hněv z pocitu křivdy a hlavně újma na cti a způsobené ponížení. Pocit křivdy tak velký, že začali toužit po odplatě. Tak ironicky vznikla další vlna islámských radikálů, díky koloběhu nenávisti.¹²

Po událostech ze dne 11. září 2001 bylo i v rámci České republiky třeba reagovat na definici teroristického činu, kterou zveřejnila dne 27. prosince 2001 Rada EU (ve svém dokumentu, nazvaném „Společný postoj Rady EU pro užití zvláštních opatření pro boj s terorismem“, 2001/931/SZBP) - „Teroristický skutek“ je zde chápán jako množina vyjmenovaných činů, které mohou, svou podstatou nebo kontextem, vážně ohrozit chod konkrétního státu nebo mezinárodní organizace. V rámci vnitrostátních právních řádů se jedná o skutky, které byly spáchány s úmyslem:

- *„Vážně zastrašit obyvatelstvo;*
- *nenáležitě přimět vládu nebo mezinárodní organizaci ke konání či nekonání konkrétních kroků;*
- *vážně destabilizovat či zničit základní politické, ústavní, hospodářské nebo sociální struktury země nebo mezinárodní organizace, a to:*
 - *útokem na lidské životy, který může zapříčinit smrt;*

¹² SCHIRRMACHER, Thomas. *Fundamentalismus jako militantní pravdivostní nárok: když se náboženství stane nebezpečným*. Přeložil René DRÁPALA. Praha: Návrat domů, [2019]. s. 5-12. ISBN 978-80-7255-423-2.

- *útoky na psychickou integritu osob;*
- *únosy nebo braním rukojmí;*
- *zapříčiněním rozsáhlých destrukcí vládních nebo veřejných zařízení, dopravních systémů, infrastrukturních zařízení, pevných platforem na kontinentálním šelfu, veřejných míst nebo soukromého vlastnictví, ohrožujícími lidské životy nebo mající za následek vážné ekonomické ztráty;*
- *obsazením letadel, lodí nebo jiných prostředků veřejné dopravy nebo dopravy zboží;*
- *výrobou, držením, obstaráváním, přepravou, dodáváním nebo používáním zbraní nebo výbušnin jaderné, chemické nebo biologické povahy, stejně jako práce na výzkumu nebo vývoji těchto zbraní;*
- *použitím těchto nebezpečných látek do volného oběhu, zakládáním požárů, výbuchů nebo zapříčiňování povodní, jejichž průběh ohrožuje lidské životy;*
- *přerušováním nebo přerušením dodávek vody, elektřiny nebo jiných základních zdrojů, což může rovněž ohrozit lidské životy;*
- *výhrůzkami spácháním těchto skutků, zmíněných výše;*
- *vedením teroristické skupiny;*
- *účastí v teroristické skupině, a to i ve funkci informátora, poskytovatele finanční či materiální podpory, s vědomím, že tato pomoc napomůže páčání zločinných aktivit skupiny.*¹³

2.2 Islámský stát

Kořeny vzniku islámského státu sahají do konce devadesátých let ke skupině Tavhíd a džihád, celým názvem Džamá'at at-Tavhíd wa-l-džihád, skupina pro boží jedinstvo a džihád), vedené abú Musa'abem Zarkávím. Tato skupina je názvem teroristické

¹³ *Definice pojmu terorismus.* Odbor bezpečnostní politiky © 2022 Ministerstvo vnitra České republiky [online]. [cit. 29.7.2009]. Dostupné z <https://www.mvcr.cz/clanek/definice-pojmu-terorismus.aspx>

islámské organizace pocházející z Iráku, která vyhlásila v obsazené oblasti na území Iráku a Sýrie samostatný stát. tento stát však není uznáván žádnou zemí, sic se sám prohlašuje za chalífát.¹⁴ Sám o sobě prohlašuje, že by měl vládnout nad všemi oblastmi, které obývají muslimové, jak v současnosti, tak i v minulosti. Chtěl obnovit chalífát na územích Iráku a Levanty.¹⁵

Zarkáví je považován za jednoho z vedoucích protagonistů tvorby islámského státu. V devadesátých letech dvacátého století, kdy byl Zarkáví propuštěn z jordánského vězení založil Zarkáví výcvikový tábor radikálů v afghánském Herátu. Tuto skupinu finančně podporoval Usáma bin Ládín, i když mu vadily Zarkávího silně extremistické salafistické názory. Usáma bin Ládín vedl v té době teroristickou skupinu Al-Káida, ale i když měl Zarkáví spoustu výhod, k této skupině se nepřidal. Tito dva vůdci měli od počátků spolu značné neshody k jejich rozdílnému přístupu s Saúdské Arábií. Jejich ideologie byly ve střetu, zda by organizace měly být zaměřeny na boj s blízkým nebo vzdáleným nepřítelem.¹⁶

V roce 2001 se Zarkáví přesunul do Iráku, kde skupina Tavníhíd a džihád uskutečňovala útoky na irácké bezpečnostní složky, včetně sebevražděných na šíity i umírněné sunnity. Po útocích na šíitské poutníky v době svátku Ašúra z 2. března 2004 se sektářské násilí rozhořelo. Posílením členy jiné radikální salafistické skupiny Ansar al-Islám, která působila v Iráku, páchal Tavníhíd a džihád nejen atentáty, ale podnikal i guerillové případy ve městech za použití raketových granátometů a ručních zbraní.

¹⁴ Znamená vládu chalífy, hlavy islámu. Původně to byla nejen náboženská instituce, ale i státní útvar zahrnující prakticky veškerá území ovládaná muslimy. Znamená řízení moci světské i náboženské. Titul chalífa je odvozen z veršů Koránu, ve kterém ovšem následnictví není upraveno, takže je předmětem sporů islámského náboženství. Šíité kladou důraz na původ chalífy, sunnité na osobní vlastnosti.

¹⁵ Dřívější geografické označení zahrnující Sýrii, Jordánsko, Palestinu a Libanon.

¹⁶ WEISS, Michael a Hassan HASSAN. *Islámský stát: uvnitř armády teroru*. Přeložil Jiří BERKA. Brno: CPress, 2015. s. 24-30. ISBN 978-80-264-0883-3.

I přes odlišnost zaměření bojů, kdy se Bil Ládin zaměřoval na boj s USA a Zarkávi na boj s „odpadlíky“ v rámci muslimského světa spojovala oba dva stejná myšlenka a tou bylo založení islámského chalífátu. Po americké invazi se sjednotili a jejich spory šly stranou, ale toto spojení bylo pouze taktické.¹⁷ Zarkávi ovšem po celou dobu spojení rekrutoval lidi do svých řad. Po tom co Zarkávi odmítl povel z Al-Kaidy k zastavení útoků na šíity vztahy mezi oběma skupinami ochladily. Protože docházelo ke sbližování některých vůdců sunitských kmenů s jednotkami USA pokusil se Zarkávi v Iráku vyvolat sunitsko-šíitské konflikty, které by vztahy opět zchladily. Tento tah se mu ale nepovedl a po výrazné kritice ze strany Al-Kaidy došlo k definitivnímu ukončení spojení. Zarkáviho organizace si po rozdělení změnila název na Al-Kaida v Mezopotámii (později v Iráku). Zarkáviho organizace se vždy vyznačovala silnou brutalitou. Podnikla mnoho atentátů a útoků ať už jako samostatná organizace nebo ve spojení s Al-Kalidou.

Jmenujme několik z nich:

- bombové útoky na hotely v Jordánském hlavním městě Ammán;
- atentát na předsedu irácké vládní rady, šíitu Abdaze Záhira Usmána Muhammada;
- akce proti exportu ropy - exploze náloží ve třech člunech řízených sebevražednými atentátníky;
- zabití šestadvacetiletého amerického podnikatele Nicka Berga uříznutím hlavy;
- vražda trojice zahraničních inženýrů Eugena Armstronga, Jacka Hensleyho a Kennetha Bigleyma;
- popravy dalších osob;
- útoky u šíitské mešity v Kanakinu.

Svémi činy si Zarkávi vytvořil mnoho nepřátel nejen ve vlastních řadách ale i v celém světě. Američtí vojáci usilovně pátrali po jeho přítomnosti a smrt Zarkáviho tak byla nevyhnutelná. Zarkávi nebyl jediným vůdcem a představitelem myšlenky vytvoření

¹⁷ BERÁNEK, Ondřej a Bronislav OSTRÁNSKÝ, ed. *Islámský stát: Blízký východ na konci časů*. Praha: Academia, 2016. Orient (Academia). S. 19-20. ISBN 978-80-200-2654-5.

islámského státu. Rozpínavost teroristických organizací na rozsáhlá území je neustálou hrozbou pro oblast Blízkého Východu.

Útoky proti civilnímu obyvatelstvu však vedly k tomu, že se postupem času i sunnitské organizace staly odpůrci Islámského státu, který se tak dostával do izolace a slábl. Stažení amerických vojsk i Iráku, začátek občanské války v Sýrii, vznikající vnitropolitická krize ovšem znovu dodali Islámskému státu novou sílu.

Dalším vůdcem Islámského státu po smrti Zarkáviho byl abú Bakr Bagdádí. Roku 2013 byl přijat nový název Islámský stát v Iráku a v Levantě (ISIL) a během dvou let ISIL ovládl severozápadní Irák a východní Sýrii, jejich největším úspěchem bylo dobytí druhého největšího iráckého města - Mosulu. Následně byla organizace přejmenována Islámský stát (IS) a byl vyhlášen chalífát na části syrského a iráckého území. Islámský stát nebyl ovšem dosud uznán žádnou zemí.

Útoky na Kurdy a jezidy v Iráku zahájily nové sílící boje proti Islámskému státu, do kterých se zapojilo dalších mnoho zemí. Patří sem Austrálie, Francie, Británie, Belgie, Nizozemsko, ale i Dánsko, Kanada a Německo. Proti Islámskému státu také bojuje řada muslimských zemí - Spojené arabské emiráty a Jordánsko, Saudská Arábie, Katar, Bahrajn.

Hrozba Islámského státu je stále přítomná a nelze ji v žádném případě podceňovat.

Obrázek 2: mapa Islámského státu

Zdroj: Islámský stát (IS) dostupné z <http://www.aktualne.cz/wiki/zahranici/islamsky-stat/r~2770beae48d111e4973a002590604f2e/>

2.3 Propaganda džihádu jako globální bezpečnostní hrozba

V politice Islámského státu hraje důležitou roli pokročilá propaganda, ať už to je časopis *Dábiq* na internetu nebo technicky dokonalá videa. Jeho příznivci hojně využívají sociální sítě. Propaganda je tak jedním ze zdrojů informací o Islámském státu.

Slouží k nalákání rodin, které by se měly přestěhovat do nově vzniklého státu i k verbování nových bojovníků. Krutá až brutální necenzurovaná videa, fungují jako zstrašování obyvatel a zesílení dojmu, že Islámský stát je jediný mocný a silný. Tyto materiály také představují způsob komunikace se Západem, což bylo jasně u videí s unesenými rukojmími. Islámský stát v nich vyhrožoval, že pokud Západ nepřestane s nálety, budou zabijeni další a další. Vlastní propaganda je současně jedním ze zdrojů informací o Islámském státu, který je ale jinak velmi uzavřený, takže tyto informace nedodávají příliš důvěryhodné a spolehlivé informace.

Už u předchůdců Islámského státu hrála propaganda velkou roli. U skupiny Tavhíd a džihád abú Musy Zarkáviho, který zveřejňoval na mobily nahrané záznamy vraždění

a podřezávání amerických rukojmích. Ty měly ukázat Iráčanům, že v zemi je síla, která se dokáže postavit všem, zejména USA, a nalákat tak další bojovníky. Na zpracování videí je jasně vidět, že skupina už nepracuje jen se samotným poselstvím, ale zlepšuje formu, na kterou se viditelně inspiruje v akčních hollywoodských filmech, klipové kultuře i videohrách. Toto bylo jasně viditelné na videu z prosince 2014, které přibližovalo boj o pohraniční město Kobani a údajně mělo zachycovat útoky sebevražedných atentátníků. V úvodu jsou použity záběry z dronu a grafika imituje PC hru Call of Duty a další videohry. Uvnitř jsou určeny i videa a fotografie se zabíjením údajných homosexuálů nebo agentů. Cíle je ukázat, že kdo se vzepře zákonům šarií a IS, bude nemilosrdně a krutě potrestán. Častá jsou i videa s ničením antických památek, která jsou nejen vzkazem že Islámský stát nezradí militantní přístup a bude modly vyvracet jako prorok Mohamed.

Velmi častá jsou videa zachycující mladé bojovníky a děti při výcviku se zbraněmi, která mají ukázat odhodlání bojovat a nezdolného ducha. Ukazují, jak děti zabíjejí a chtějí tak ukázat, že na džihád je třeba připravovat už malé děti. Část propagačních materiálů ale také ukazuje, jakým luxusem jsou obklopeni bojovníci Islámského státu a jak dobře se jim vede.

Nejdůležitější na propagandě Islámského státu jsou sociální sítě, protože právě přes ně je možnost nalákat nejen nové příznivce, ale ti kteří sami zahájí komunikaci jsou postupně jsou stále více vtahováni do světa Islámského státu.

Velkou roli v propagandě má internetový časopis Dábiq. Jeho první číslo vyšlo v červenci 2014 a v jeho úvodu je citát abú Musa'aba Zarkáviho, který založil skupinu Tavhíd a džihád, z níž později vznikl Islámský stát.

3 STRATEGIE BOJE PROTI TERORISMU EU (2005)

Terorismus je považován za největší z bezpečnostních hrozeb pro Evropskou unii. Strategie boje proti terorismu, byla přijata v roce 2005, Zaměřuje se především na ochranu lidských práv a mezinárodního práva.

Tato strategie se skládá z předcházení čtyř základních problémů:

- *„Předcházet tomu, aby se lidé uchýlovali k terorismu, a to prostřednictvím řešení faktorů nebo základních příčin, které mohou vést k radikalizaci a k náboru v Evropě a ve světě;*
- *chránit občany a infrastrukturu a snížit naši zranitelnost vůči útokům, včetně prostřednictvím posílení zabezpečení hranic, dopravní a kritické infrastruktury;*
- *pronásledovat a vyšetřovat teroristy přeshraničně a celosvětově za účelem narušit plánování, přesuny a komunikaci a za účelem rozbít podpůrné sítě;*
- *připravit se v duchu solidarity na zvládnutí a minimalizaci následků teroristického útoku prostřednictvím schopnosti vypořádat se s důsledky, s koordinací reakce a s potřebami obětí.“¹⁸*

Výrazným posunem vpřed, byl vznik funkce koordinátora pro boj proti terorismu. Každý členský stát se také zavazuje ke spolupráci a společnému postupu v řešení této otázky.

- *„Využívání osvědčených postupů a sdílení znalostí a zkušeností za účelem zlepšení vnitrostátních schopností terorismu předcházet, chránit se proti němu, pronásledovat jeho pachatele a reagovat na něj, včetně prostřednictvím zlepšeného získávání a analýzy informací a zpravodajství.“*

¹⁸ PIKNA, B. *Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek v evropském právu (oblast policejní a justiční spolupráce*. 4. dopracované, konsolidované vydání, Praha: Linde Praha, a.s., 2007. s.412.

- *pracovat společně v zájmu bezpečného sdílení informací mezi členskými státy a orgány. Zavést a vyhodnotit mechanismy usnadnění spolupráce, včetně spolupráce mezi policejními a soudními orgány, a to případně prostřednictvím právních předpisů.*
zajistit na úrovni EU schopnost porozumět teroristickým hrozbám a vytvořit společnou politiku reakce na tyto hrozby, co nejlépe využít možností subjektů EU, včetně Europolu, Eurojustu, Frontexu, MIC a SitCenu.
- *spolupracovat s dalšími stranami nad rámec EU, zejména s Organizací spojených národů, dalšími mezinárodními organizacemi a klíčovými třetími zeměmi, prohlubovat mezinárodní konsensus, budovat schopnosti a posilovat spolupráci v oblasti boje proti terorismu.*¹⁹

V oblasti proti terorismu EU stále více zdokonaluje svoji ochranu a rozvíjí další spolupráce. Mnoho let uplatňuje politiku nešíření zbraní. Dále EU schválila akční program, který obsahuje opatření zaměřující se na posílení ochrany atomové energie, zpřísnění vývozních kontrol. Zaměřuje se také na boj proti nedovolenému obchodu a nedovolené přepravě. Společně s ostatními členskými státy EU poskytuje pomoc rozpadlým státům znovu obnovit svoji svrchovanost, např. na Balkánském poloostrově, v Afghánistánu a Demokratické republice Kongo.

3.1 Aktuální protiteroristická a protiradikalizační opatření v rámci Europolu

Již v roce 1991 vznikla na zasedání Evropské rady v Lucemburku myšlenka o vytvoření Europolu. Původní záměr jeho činnosti spočíval v potírání trestné činnosti na úseku drog. Postupným navyšováním a rozšiřováním druhů trestné činnosti i Europol rozšiřoval svoje kompetence. Cílem bylo urychlit a co nejvíce zefektivnit donucovacím

¹⁹ PIKNA, B. *Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek v evropském právu (oblast policejní a justiční spolupráce)*. 4. dopracované, konsolidované vydání, Praha: Linde Praha, a.s., 2007. s. 413.

složkám členských států Unie spolupráci v boji s organizovaným zločinem. A to především při potírání terorismu, pašování drog a jiných mezinárodních forem organizované kriminality.

Činnost Europolu je zaměřena především na:

- výměnu zvláště operativních informací k trestné činnosti a osobních údajů mezi členskými státy prostřednictvím styčných důstojníků Europolu;
- poskytování kriminalistických a operativních analýz;
- poskytovat odbornou pomoc a technickou pomoc při vyšetřování organizované trestné činnosti více členských států společně.

Po útocích 11. září 2001 byly značně zvýšeny pravomoci Europolu a to ve dvou hlavních směrech. A to, ve zločinech spojených s praním špinavých peněz a pravomocemi provádět vyšetřování v jiných členských státech s jejich pomocí. Díky těmto novým nařízením se stal Europol daleko efektivnějším orgánem v potírání mezinárodního zločinu. Výměna informací mezi členskými státy Evropské unie, je pro efektivitu Europolu nejdůležitějším bodem.

Hlavní funkci v boji s trestnou činností zastávají v každé zemi její policejní orgány, takzvané národní jednotky. V České republice je tento úkol v rukách Policie ČR. Europol následně funguje jako spojovací prvek mezi jednotkami členských států, kterým usnadňuje a hlavně zefektivňuje práci.²⁰

3.2 Strategie boje proti terorismu v ČR

„Terorismus je fenoménem, který může zásadním způsobem otrávit kterýmkoli státem, včetně České republiky. Útoky nebo pokusy o útoky, ke kterým v Evropě či jinde ve světě dochází, musí být pro Českou republiku varováním.“²¹

²⁰ PIKNA, B. *Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek v evropském právu (oblast policejní a justiční spolupráce)*. 4. dopracované, konsolidované vydání, Praha: Linde Praha, a.s., 2007. s. 282-286.

²¹ *Bezpečnostní strategie České republiky 2015*. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2015. s. 3.

3.2.1 Dokumenty

Základním dokumentem bezpečnostní politiky České republiky (ČR) je dokument „**Bezpečnostní strategie České republiky**“, která zastupuje základní hodnoty, zájmy, přístupy, ambice a nástroje ČR při zajišťování své bezpečnosti:

- „*Východiska bezpečnostní politiky ČR*“ *formulují principy, na nichž je bezpečnostní politika ČR založena;*
- „*Bezpečnostní zájmy ČR*“ *definují životní, strategické a další významné zájmy ČR;*
- „*Bezpečnostní prostředí*“ *identifikuje nejvýznamnější trendy, faktory a konkrétní hrozby v bezpečnostním prostředí, v němž ČR ochraňuje a prosazuje své zájmy;*
- „*Strategie prosazování bezpečnostních zájmů ČR*“ *vymezuje přístupy k ochraně bezpečnostních zájmů ČR a specifikuje multilaterální a národní nástroje jejich prosazování, včetně stručného popisu bezpečnostního systému ČR.*²²

Základní hodnotový a právní rámec pro tvorbu a uplatňování Bezpečnostní strategie ČR představuje:

- ústavní pořádek ČR, zejména Ústava ČR;
- Listina základních práv a svobod;
- ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, v platném znění;
- nedílnou součástí právního rámce jsou zákony navazující na ústavní pořádek ČR a dále spojenecké a další mezinárodní závazky vycházející z členství ČR v Organizaci Severoatlantické smlouvy (NATO), Evropské unii (EU), Organizaci spojených národů (OSN) a Organizaci pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE).

O principy Bezpečnostní strategie ČR se opírá další dokument „**Strategie České republiky pro boj proti terorismu od r. 2013**“ (dále jen Strategie). Jde o dokument obecné povahy, který seznamuje občany se základními principy boje proti terorismu v podmínkách ČR a poukazuje na ohrožení bezpečnostního systému.

²² *Bezpečnostní strategie České republiky 2015*. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2015. s. 5.

Strategie zahrnuje pět hlavních oblastí:

- „*Spolupráci jednotlivých zainteresovaných subjektů v boji proti terorismu;*
- *ochramu obyvatelstva a dalších možných cílů;*
- *bezpečnostní výzkum a komunikaci s veřejností;*
- *prevenci radikalizace a rekrutování do teroristických skupin;*
- *v neposlední řadě legislativní ukotvení problematiky boje proti terorismu.*“²³

Terorismus je nadále vedle organizovaného zločinu, extremismu, náboženských, národnostních a sociálních konfliktů. Hrozba terorismu jako metody násilného prosazování politických cílů je trvale vysoká. Charakteristickým rysem je existence nadnárodních sítí volně propojených skupin, které i bez jednotného velení sdílejí ideologii, cíle a plány k jejich naplnění, finanční zdroje a informace. Jsou schopny přímo ohrožit lidské životy a zdraví, ale také kritickou infrastrukturu.

V předchozích letech došlo ve světě k celé řadě uskutečněných nebo připravovaných teroristických útoků, které jsou stručně shrnuty na konci této kapitoly. V praxi se osvědčila široká mezinárodní spolupráce a sdílení informací o výsledcích vyšetřování teroristických aktů využitelných v oblasti prevence proti takovým činům.

Teroristické útoky, k nimž v posledních letech docházelo, dále zvyrazňují potřebu úsilí celého mezinárodního společenství v boji s touto hrozbou. V boji s globálními teroristickými sítěmi nepostačuje národní či regionální odpověď. Celosvětová spolupráce se tak stává otázkou životní důležitosti, zejména při snaze o eliminaci teroristických hrozeb ještě před hranicemi Shengenu. Aktivní přístup České republiky k mezinárodní spolupráci v této oblasti je tak nejen výrazem solidarity s ostatními členy světového společenství, ale i zásadním příspěvkem ke zvýšení bezpečnosti České republiky.

Za standardní rozměr ohrožení lze považovat ohrožení kritické infrastruktury státu nebo perspektivu zneužití chemických, biologických, radioaktivních látek, jaderných materiálů a výbušnin teroristy. Stejně tak je třeba vnímat prostor, který terorismu

²³ *Strategie České republiky pro boj proti terorismu*. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2013.

(propagandě, radikalizaci stoupců extrémních ideologií a rekrutování osob do teroristických struktur) otevírají moderní informační a komunikační technologie. Popularita zneužití moderních technologií radikálními subjekty narůstá, protože se zde odráží jednoduchá rovnice „za málo peněz a s minimálním rizikem hodně škody“. Zároveň možnost provedení teroristického útoku přímo uvnitř kyberprostoru již není pouze vizí budoucnosti, ale stává se realitou.

Protiteroristické úsilí České republiky jde ruku v ruce s úsilím na úrovni Evropské unie a NATO. Přitom využívá i klíčové unijní dokumenty, jako Evropská protiteroristická strategie a s ní spojený Akční plán Evropské unie pro boj s terorismem, Sankční seznamy EU vytvářené v souvislosti se sankcemi proti financování terorismu, Strategie boje proti radikalizaci a rekrutování a Akční plán Evropské unie pro boj s radikalizací a rekrutováním, Akční plán na posílení bezpečnosti výbušnin, Akční plán k tématu chemických, biologických, radiologických látek a nukleárních materiálů, pravidelná půlroční zpráva protiteroristického koordinátora Evropské unie aj.²⁴

Z důvodu možného útoku islamistů proti ČR je třeba zmínit především následující skutečnosti:

- Území ČR je často navštěvováno turisty z USA, Izraele a Velké Británie, jež jsou země, které jsou islámskými teroristy v současnosti vnímány jako nejvíce nepřátelské, případně zde dlouhodobě i trvale pobývají občané zemí, vůči nimž bojují regionální islamisté (především Rusové, vůči nimž mohou zaútočit islamističtí severokavkazští teroristé);
- v ČR je viditelně aktivní židovská komunita a nemalá část jejich příslušníků je také vlivná v politické, mediální a kulturní sféře, přičemž tyto lidé často velmi razantně hájí soudobé izraelské a americké pojetí války s terorismem;
- v ČR se vyskytují cizinci původem z islámského prostoru, kteří jsou islamisty z jejich vnímání jako nepřátelé, např. sekulárně žijící členové neislámských politických formací;
- Z ČR vysílá rádio Svobodná Evropa a jeho odnože (především rádio Fardá).

²⁴ *Strategie České republiky pro boj proti terorismu*. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2013.

- ČR je islámskými teroristy vnímána jako relativně významný spojenec Izraele a USA;
- čeští vojáci se pravidelně zúčastňují zahraničních operací na území jiných států, které islámští teroristé vnímají jako nepřátelské (Afghánistán, dříve Irák);
- ČR je součástí EU, vůči níž jsou islámští teroristé rovněž v nepřátelském poměru;
- v ČR se objevují islamofobní projevy.

I přes tato možná odůvodnění islamistického útoku existují i faktory, které riziko takového útoku snižují. ČR není s ohledem na svoji velikost a vliv pro globálně operující islámské teroristy ze strategického hlediska natolik atraktivní jako mnohé jiné evropské země. Z taktického hlediska zde rovněž existují z hlediska teroristů nevýhody, např. relativně malá domácí muslimská komunita, z větší části nedogmatického náboženského přesvědčení a bez násilných tendencí, která je navíc decentralizovaně rozmístěna po českém území. Neposkytuje tak proto pro logistické zabezpečení útoků dostatečně širokou a anonymní základnu jako některé jiné zfanatizované části muslimských komunit v imigrantských čtvrtích v západoevropských zemích.²⁵

²⁵ MAREŠ, M. *Islamismus jako bezpečnostní hrozba pro Českou republiku*. Vojenské rozhledy, 2010, roč. 19(51), č. 4, sl.118-128, ISSN 1210-3292.

PRAKTICKÁ ČÁST

4 EMPIRICKÉ ŠETŘENÍ KE ZMAPOVÁNÍ NÁZORŮ A POSTOJŮ ČESKÉ VEŘEJNOSTI VE VZTAHU K ISLÁMU A ISLAMISMU

4.1 Předmět výzkumu

Empirický výzkum povedl autor (dále jen „tazatel“) metodou řízených rozhovorů ke zmapování názorů a postojů české veřejnosti ve vztahu k islámu a islamismu. Dnešní společnost je velmi ovlivněna sdělovacími prostředky, které ale ne vždy posluchači (čtenáři) zprostředkují pravdivé a objektivní informace. Často také vzniká zkreslení názorů, které při další komunikaci s kolegy mohou být špatně předneseny, pochopeny a jejich původní význam a účel se tak vytrácí. Převzaté myšlenky nejsou jejich vlastní a tedy ani nejsou správně prezentovány.

4.2 Velikost a složení zkoumaného vzorku

Oslovení respondenti byli ihned v počátku výzkumu a prvotního telefonického kontaktu informováni, že veškeré údaje o jejich osobě nebudou dále publikovány, a že bude dodrženo zachování jejich anonymity. Z tohoto důvodu byli všichni respondenti, kteří dali tazateli souhlas s provedením rozhovoru, označeni pro tuto práci pouze číslem (respondent 1, respondent 2 ... atd.)

Respondenti byli identifikováni pouze podle:

- a) věkového rozmezí – 15 - 50 let a starší;
- b) pohlaví – žena, muž;
- c) profese - studenti střední školy, studenti vysoké školy, respondenti na rodičovské dovolené (samoživitelé), státní zaměstnanec, prodavači, důchodce.

Respondenti byli také tazatelem informováni, že průběh rozhovoru bude zaznamenán na záznamovém zařízení (diktafonu) a tazatel může v případě potřeby v průběhu vedení rozhovorů provádět i drobné zápisy, poznámky.

4.3 Příprava otázek k rozhovorům

Otázka má mít jasný vztah k tématu průzkumu, musí být jasná a emočně přijatelná. Cílem je naladit se na respondenta a vytvořit prostředí, ve kterém je cítit důvěra. Otázka nesmí být dvojsmyslná a sugestivní a nemá navádět k desirabilní odpovědi.²⁶

Tazatel zvolil formu narativního rozhovoru, na který měl připraven základní okruh otázek, na které mohl respondent odpovědět volněji, a nebylo tedy použito uzavřených otázek. Šlo o rozhovor mezi dvěma jedinci, kteří byli proti sobě tváří v tvář, vytvořila se tak větší důvěra mezi tazatelem a respondentem. Otázky byly pokládány volným způsobem, aby respondent mohl plynule přecházet z jedné otázky do druhé, a měl možnost se i k některým dříve kladeným otázkám při rozhovoru vrátit a upřesnit je, upravit je nebo lépe objasnit. Výhoda otevřených otázek byla i v tom, že bylo možné získat kvalitnější informace a nešlo o pouhé konstatování v odpovědi na otázku formou „Ano“ – „Ne“. Tazatel počítal i s faktem, že respondenti mohou na základě svých vlastních zkušeností odpovědět na otázky zkresleně.

Otázky byly tazatelem uspořádány tak, aby byl prostor mezi jednotlivými navazujícími otázkami i na malou „odpočinkovou“ pauzu. Bylo potřeba vyhnout se stereotypním otázkám, které respondenty začaly nudit.

Před samotným zahájením rozhovorů proběhla mezi tazatelem a respondentem telefonická komunikace a bylo uskutečněno i první neformální setkání, při kterém tazatel seznámil respondenta s rámcovými otázkami, aby se na ně respondent mohl připravit.

²⁶ Tedy k odpovědi takové, kterou dle názoru respondenta považuje tazatel za správnou. Nesmí to být snaha odpovídat líbivě bez ohledu na pravdivé informace a dostat se tak do společensky příznivějšího světla.

Rozhovor vycházel z přirozené verbální komunikace mezi tazatelem a respondentem. Tazatel nechal respondenta volně a plynule hovořit na základě základního seznamu otázek. Do rozhovorů vstupoval tazatel zcela výjimečně, a to pouze v případě, že se respondent příliš odchýlil od daného tématu. Výhodou rozhovorů bylo, že tazatel navázal přímý kontakt s respondentem a tím se tak minimalizovaly nejasnosti ve výpovědích a naopak se tím získaly i detaily o konkrétní informaci. Nevýhodou těchto rozhovorů mohl být, menší počet respondentů, větší časová náročnost nebo riziko, že respondent mohl sám negativně ovlivnit proběh rozhovoru svoji pasivitou a nezájmem.

Zvolené otázky tazatele:

1. Setkali jste se někdy s pojmy islám a islamismus? Víte co znamenají?
2. Znáte osobně nějakého muslima? Žije nějaký muslim ve vašem okolí?
3. Vnímáte islám jako hrozbu, nebo se domníváte, že může českou společnost nějak obohatit?
4. Vadilo by Vám, kdyby se ve vašem městě postavila mešita?
5. Co podle Vás způsobuje problémy s integrací muslimů v západních zemích jako je Francie, Německo nebo Švédsko?
6. Proč myslíte, že se někteří, zejména mladí, muslimové radikalizují a stávají se z nich islamisté?
7. V současnosti se hodně hovoří o migrační krizi, kdy mnoho muslimů přichází z Afriky a z oblastí tzv. Středního východu a hledá azyl v evropských zemích. Myslíte si, že by bohaté evropské státy měli těmto lidem pomáhat?
8. Odkud pocházejí vaše informace o islámu a muslimech?
9. Myslíte si, že by se mělo o islámu učit ve školách?
10. Některé politické strany u nás i v Evropě se proti islámu silně vymezují a získávají stále větší podporu mezi obyvatelstvem. Proč myslíte, že obliba těchto stran stoupá? Je to podle vás problém?

4.4 Vlastní realizace empirického šetření

Respondent 1:

Otázka č. 1: Setkali jste se někdy s pojmy islám a islamismus? Víte co znamenají?

„Ano, probírali jsme to ve škole. Islám je náboženství a islamismus je, když se muslimové radikalizují. Myslím, že se to často nerozlišuje a lidé dávají všechny muslimy do jednoho pytle.“

Otázka č. 2: Znáte osobně nějakého muslima? Žije nějaký muslim ve vašem okolí?

„Do vedlejší třídy chodí spolužák Hassan. Jeho rodiče pocházejí z Libanonu. Občas se spolu bavíme při tělocviku. A kousek od domu mají nějací Turci okno s kebabem.“

Otázka č. 3: Vnímáte islám jako hrozbu, nebo se domníváte, že může českou společnost nějak obohatit?

„Myslím, že se u nás nemáme čeho bát. Mnoho muslimů u nás ani nežije. Spíš nás mohou obohatit. Napadají mne třeba arabská kuchyně, literatura nebo hudba.“

Otázka č. 4: Vadilo by Vám, kdyby se ve vašem městě postavila mešita?

„Nevadilo. Když chtějí mít místo, kde se mohou modlit, tak proč jim to zakazovat? Křesťané také mají kostely a nikomu to přece nevadí, ne?“

Otázka č. 5: Co podle vás způsobuje problémy s integrací muslimů v západních zemích jako je Francie, Německo nebo Švédsko?

„To nevím. Asi je jich tam mnohem víc, než u nás a mají problém sehnat si práci, protože třeba neumí tak dobře jazyk. Kvůli tomu jsou chudí a frustrovaní, a proto většinové společnosti nedůvěřují a snadno podlehnou různým radikálním myšlenkám.“

Otázka č. 6: Proč myslíte, že se někteří, zejména mladí, muslimové radikalizují a stávají se z nich islamisté?

„Protože je společnost nepřijímá a oni chtějí někam patřit. Snadno se pak stanou obětí různých fanatických učitelů, navštěvují mešity, kde se setkávají s radikálními myšlenkami a někteří pak dokonce odjíždějí bojovat do muslimských zemí.“

Otázka č. 7: V současnosti se hodně hovoří o migrační krizi, kdy mnoho muslimů přichází z Afriky a z oblastí tzv. Středního východu a hledá v azyl v evropských zemích. Myslíte si, že by bohaté evropské státy měli těmto lidem pomáhat?

„Myslím, že by se těm lidem pomáhat mělo. Utíkají přece před válkou, stejně tak jako třeba Ukrajinci. Mnoho jich cestou i umře. Mělo by se ale podle mne více hlídat to, aby se mezi obyčejné lidi, kteří hledají pomoc, nedostali teroristé, kteří chtějí v Evropě vraždit.“

Otázka č. 8: Odkud pocházejí vaše informace o islámu a muslimech?

„Asi hlavně z internetu a televize. Něco jsme probírali i ve škole. Myslím, že hlavně starší lidé mají vůči islámu a muslimům mnoho předsudků, protože nemají dost informací.“

Otázka č. 9: Myslíte si, že by se mělo o islámu učit ve školách?

„Myslím si, že ano, protože když budou mít lidé dostatek informací, tak se nebudou islámu a muslimům tolik obávat a určitě to přispěje k většímu porozumění a lepšímu soužití.“

Otázka č. 10: Některé politické strany u nás i v Evropě se proti islámu silně vymezují a získávají stále větší podporu mezi obyvatelstvem. Proč myslíte, že obliba těchto stran stoupá? Je to podle vás problém?

„Podle mého mínění to souvisí hlavně s terorismem a s útoky, které islamisté páchají na civilním obyvatelstvu, jako například útoky po zveřejnění karikatur proroka Mohameda v časopise Charlie Hebdo, nebo útoky na ženy v Kolíně nad Rýnem před pár lety během silvestrovských oslav. Toho se chopily populistické strany, které se snaží ukázat, že islám představuje hrozbu a dává tak všechny muslimy do jednoho pytle, aby získaly politickou moc. Na druhou stranu by se asi měla zpřísnit některá bezpečnostní opatření, aby se dalo předcházet teroristickým útokům různých radikálních skupin.“

Na otázky odpovídal student 4. ročníku gymnázia, muž, věk 18 let.

Respondent 2:

Otázka č. 1: Setkali jste se někdy s pojmy islám a islamismus? Víte co znamenají?

„Samozřejmě. Islám je jedno z hlavních světových náboženství a vedle křesťanství a judaismu jeden ze tří hlavních monoteismů. Uctívá jednoho boha Alláha a jeho proroka Mohameda. Pro všechny muslimy je závazný Korán, který obsahuje posvátné učení islámu. Islamismus je termín pro různé politické ideologie založené na islámu, ale jeho definice je složitější. V zásadě se ale jedná o fundamentalismus prosazující muslimské svaté právo šaría a snažící se aplikovat jej na všechny muslimy, ale i nevěřící. Často bývá tento pojem spojován s radikálním islámem a s islámským terorismem.“

Otázka č. 2: Znáte osobně nějakého muslima? Žije nějaký muslim ve vašem okolí?

„Procestoval jsem několik arabských zemí, kde jsem se setkal s mnoha muslimy. V mém okolí je několik obchůdků s orientálními potravinami a několik fast-foodů. Osobně, ale žádného muslima neznám.“

Otázka č. 3: Vnímáte islám jako hrozbu, nebo se domníváte, že může českou společnost nějak obohatit?

„To je složitá otázka a není snadné na ní v krátkosti odpovědět. Obecně se dá říci, že islám představuje neuvěřitelně bohatou a rozmanitou kulturu, která se rozvíjela během mnoha staletí v nejrůznějších částech světa. Díky arabským učencům ve středověku se zachovala podstatná část antické řecké filosofie, která vedle římského práva a křesťanského náboženství tvoří hodnotovou páteř současné západní civilizace. Nesmírné bohatství představuje rovněž islámská literatura, architektura, nebo hudba. Bylo by však nerozvážené zavírat oči před faktem, že islámský svět se rozvíjel svým vlastním tempem a podle svých pravidel a zákonitostí, které jsou v mnoha ohledech diametrálně odlišné od našeho euroamerického pojetí. Sřet těchto světů také samozřejmě přináší, kromě vzájemného obohacení, i množství problémů a bylo by nerozumné zavírat před touto skutečností oči. Nejedná se přitom pouze o islamismus a radikální odnože islámu, jak se náš často snaží přesvědčit zejména liberálně a levicově smýšlející lidé.“

Jsem přesvědčen, že určitá averze vůči tzv. západnímu způsobu života a myšlení je vlastní v určité míře většině muslimů. “

Doplňující dotaz tazatele: *„Můžete toto své tvrzení nějak upřesnit? Pamuje přece obecné přesvědčení, že islám je náboženství míru a většina muslimů jsou tolerantní a mírumilovní lidé. “*

Respondent odpověděl: *„Jistě. Celosvětově se k islámu hlásí téměř dvě miliardy lidí a jen velice malá skupinka z nich jsou členové teroristických skupin, jako třeba Al-Káida, Islámský stát, nebo třeba Boko Haram. Na druhou stranu velká část muslimů se hlásí k myšlenkám, které je nadevší pochybnost možné označit přinejmenším jako radikální. Před několika lety jsem četl statistiku, která mi zůstala v paměti. Tato data nejsou již aktuální, ale rozhodně mají relevantní výpovědní hodnotu. Nejlidnatější muslimskou zemí je Indonésie. Žije tam přes 200 milionů muslimů. A podle oné statistiky zhruba 50% Indonésanů podporuje přísnou šariú. Aniž bych se pouštěl příliš do hloubky, tak jen připomenu, že šaría v této formě například přísně trestá odpadnutí od islámu, nebo vnímá práva žen, zcela odlišně od našeho „rovnoprávného“ přístupu. Tedy je zde zhruba 100 milionů muslimů, kteří jsou z našeho pohledu radikální ... Zajímavé bylo také to, že za viníky 11. září považovalo 70% dotázaných USA nebo Izrael. Podobná je situace v osmdesátimilionovém Egyptě, kde si 65% obyvatel přálo přísnou šariú ve všech muslimských zemích. 70% rovněž uvedlo, že mají pozitivní vztah k Usámovi bin Ládínovi. To je 55 milionů. Pákistán je zemí se 180 miliony obyvatel, z nichž 76% chce právo šaría ve všech muslimských zemích. V Bangladéši, kde žije zhruba 150 milionů muslimů, uvedlo 25% z nich, že sebevražedné útoky a útoky na civilisty jsou někdy oprávněné. Dvě třetiny pak uvedly, že zabíjení žen ze cti může být oprávněné. To je neuvěřitelných 120 milionů! Takto výčet pokračuje dále a situace je velmi podobná v dalších zemích. Za zmínku však stojí přinejmenším ještě Turecko. Zde žije přes 70 milionů muslimů, kteří jsou vesměs považováni za velice umírněné (díky reformám Mustafy Kemala Atatürka). 32% z nich uvedlo, že zabíjení žen ze cti může být někdy oprávněné. To je 23 milionů Turků, našich spojenců v NATO! Přes 5 milionů muslimů žije ve Francii. 35% z nich uvádí, že teroristické útoky jsou někdy oprávněné! Velice podobné statistické údaje dostáváme i z dalších zemí ať už se jedná o otázky na práva žen, karikatury proroka Mohameda, perzekuce civilního obyvatelstva a podobně. Samozřejmě by se dala tato debata rozvést do mnohem větší hloubky, zkoumat metodologická východiska těchto statistik a další*

důležité faktory a o závěrech a interpretacích by se pak dalo polemizovat. Jednu věc však ukazují tato čísla zcela jednoznačně - odlišnou mentalitu velké části muslimů - a je podle mého názoru nutné čelit tomuto faktu zcela bez emocí a nesnažit se pravý stav věci schovávat za tzv. politickou korektnost. “

Otázka č. 4: Vadilo by Vám, kdyby se ve vašem městě postavila mešita?

„Přiznám se, že vadilo. Obdivuji nádherná díla arabské architektury, například modrou mešitu v Isfahámu, nebo paláce Alhambry. Pro zachování islámské kultury je však podle mého názoru mnohem lepší, pokud se rozvíjí v rámci homogenních historických území. Současná vývojová fáze islámu podle mého názoru neumožňuje příliš efektivní soužití s odlišnými kulturami. Naopak to vede k degeneraci kulturně-náboženských charakteristik a k pocitu vykořeněnosti a frustrace u stále větší a větší části muslimského obyvatelstva. V takto nastaveném prostředí je pak již jen krok k šíření islamismu, tak jak to vidíme v čím dál větší míře například ve Švédsku, nebo ve Francii. “

Otázka č. 5: Co podle vás způsobuje problémy s integrací muslimů v západních zemích jako je Francie, Německo nebo Švédsko?

„Z části jsem na to již odpověděl. Celý problém je samozřejmě mnohem složitější, než je možné shrnout v několika málo větách. Aby se na tuto otázku dalo seriózně odpovědět museli bychom patřičně analyzovat historické souvislosti (koloniální a postkoloniální uspořádání světa), socioekonomické faktory a mnoho dalšího. Má odpověď by se ale nakonec přeci jen nejspíš blížila názoru, že soužití takto rozdílných mentalit není možné a je způsobené snem levicových intelektuálů (zejména pak Frankfurtské školy a jejich následovníků) o multikulturní společnosti, kde vedle sebe různé kultury vzkvétají a vzájemně se obohacují. Výsledek se ale, podle mého názoru, blíží spíše tomu, že nekompatibilní kultury vedle sebe degenerují. “

Otázka č. 6: Proč myslíte, že se někteří, zejména mladí, muslimové radikalizují a stávají se z nich islamisté?

„Opět se jedná o složitou otázku, ale odpověď bych hledal v konfliktu hodnotových systémů. Po generace jsou tito lidé zvyklí na určitý způsob život a myšlení a v Evropě je pro ně najednou vše obráceně. Víra, morálka, kulturní zvyklosti. Není pak divu, že určitá

zmatenost a frustrace z nemožnosti zapadnout vede k radikalizaci a příklonu ke skupinám, kde má svět jasně daná pravidla. Vše je víceméně jednoduché. Dobro (islám) a zlo (zkažený Západ) jsou jasně oddělené.“

Otázka č. 7: V současnosti se hodně hovoří o migrační krizi, kdy mnoho muslimů přichází z Afriky a z oblastí tzv. Středního východu a hledá azyl v evropských zemích. Myslíte si, že by bohaté evropské státy měli těmto lidem pomáhat?

„Ano, některým zemím by se mělo pomáhat, ale nesouhlasím s přijímáním migrantů z kulturně a etnicky odlišných společností a umělým vytvářením multikulturní společnosti. Navíc jsem přesvědčen, že převážnou část migrantů tvoří ekonomičtí běženci, kteří neutíkají před válkou, ale jdou jednoduše za vidinou lepšího života bez práce v bohatých evropských zemích. Pomáhat tedy ano, ale formou investic a vzdělávání v konkrétních zemích, ne přijímáním každého, koho neziskové organizace, nebo pašeráci dopraví do Evropy.“

Otázka č. 8 : Odkud pocházejí vaše informace o islámu a muslimech?

„Z mnoha zdrojů. Primární i sekundární literatury, médií, internetu, přednášek a seminářů, v omezené míře pak z vlastní zkušenosti (cestování).“

Otázka č. 9: Myslíte si, že by se mělo o islámu učit ve školách?

„Nepochybně! Různá náboženství provázejí člověka od nepaměti a po celou dobu lidské existence hrály významnou roli v utváření většiny aspektů jeho života (morálka, právo, umění, literatura, kalendář atd.). Islámu jakožto jednomu z hlavních světových náboženství by měla být věnována patřičná pozornost i ve školách. Jsem ovšem samozřejmě pro kritický pohled – kromě nepochybných přínosů islámu, hovořit také nezastřeně o jeho stinných stránkách a projevech.“

Otázka č. 10: Některé politické strany u nás i v Evropě se proti islámu silně vymezují a získávají stále větší podporu mezi obyvatelstvem. Proč myslíte, že obliba těchto stran stoupá? Je to podle vás problém?

„Na to se dá pohlížet dvěma způsoby. O některých z těchto stran si není třeba dělat iluze, že si akcentováním a snad někdy i určitým zkruslováním daného tématu snaží získat

moc a politické body. Na druhou stranu je mnohem důležitější otázka, proč se jim to daří. A odpověď je zřejmá. Lidé, kteří jsou stále častěji konfrontováni s problémy, které soužití s muslimy přináší, hledají ochranu u stran a politických uskupení, která jsou v médiích často označována jako pravicově extremistické. Celý problém se totiž celou dobu neřešil, nebo se řešil jen málo a nesystémově (například zákazem pořizování policejních statistik, kde byla uváděna etnická identita pachatelů násilných trestných činů). Objevilo se množství teroristických útoků, které měly na svědomí nevinné civilní oběti, stoupl počet násilných trestných činů ve městech s velkou koncentrací muslimů (Malmö, předměstí Paříže a další). Hromadná znásilňování, rabování, útoky na civilisty, prodej zbraní a drog... A do toho všeho příliv dalších a dalších migrantů z Afriky a Blízkého a Středního východu a neschopnost evropských vlád zamezit nelegálnímu přechodu hranic a chránit vlastní obyvatelstvo. Problém nárůstu popularity těchto „pravicově-extremistických“ stran tedy do jisté míře představuje, ale je potřeba si uvědomit, že tyto strany konflikt mezi „novými“ a původními obyvateli v Evropě sami nevytvářejí. Ten zde prostě je. Oni jej pouze využívají.“

Na otázky odpovídal student 4 ročníku vysokoškolského magisterského studia, muž, věk 26 let.

Respondent 3:

Otázka č. 1: Setkali jste se někdy s pojmy islám a islamismus? Víte co znamenají?

„Islám je náboženství muslimů, kteří věří v Boha. Islamismus je nějaká odnož radikálních muslimů.“

Otázka č. 2: Znáte osobně nějakého muslima? Žije nějaký muslim ve vašem okolí?

„Žádného muslima osobně neznám. V našem městě žádní muslimové nežijí, alespoň o tom nevím.“

Otázka č. 3: Vnímáte islám jako hrozbu, nebo se domníváte, že může českou společnost nějak obohatit?

„U nás asi hrozbu nepředstavují, protože jich asi nežije mnoho. V okolních zemích s nimi ale mají víc problémů. Nechtějí se přizpůsobit a hodně jich žije ze státních podpor. Nevím, čím by nás mohli obohatit. Myslím si, že naše společnost by se měla hlavně věnovat problémům svých obyvatel. Já jako maminka na rodičovské dovolené se hlavně zajímám o to, abych měla každý měsíc dostatek prostředků na péči a výchovu svým dvěma dětem.“

Otázka č. 4: Vadilo by Vám, kdyby se ve vašem městě postavila mešita?

„Proč ne, pokud by nerušili veřejný pořádek, tak nevidím důvod, proč by si ji nemohli postavit, ale jen za jejich vlastní peníze.“

Otázka č. 5: Co podle vás způsobuje problémy s integrací muslimů v západních zemích jako je Francie, Německo nebo Švédsko?

„Nechtějí se asi přizpůsobit většinové společnosti. Oni jsou zvyklí na nějaké své zvyky, které se u nás netolerují a pak dochází k problémům. Myslí se, že vše dostanou zadarmo a pak se diví, že tomu tak není.“

Otázka č. 6: Proč myslíte, že se někteří, zejména mladí, muslimové radikalizují a stávají se z nich islamisté?

„To nevím, utekli přece před válkou a bídou a místo toho, aby byli vděční, že mohou žít v bezpečí, tak chodí bojovat do Sýrie. Nerozumím tomu.“

Otázka č. 7: V současnosti se hodně hovoří o migrační krizi, kdy mnoho muslimů přichází z Afriky a z oblastí tzv. Středního východu a hledá v azyl v evropských zemích. Myslíte si, že by bohaté evropské státy měli těmto lidem pomáhat?

„Těm co utíkají před válkou by se mělo pomoci. Ale nepouštěla bych do Evropy ty, kteří jsem jdou pro peníze a sociální dávky. Státy by se měli předně starat o bezpečnost vlastních občanů. Vždyť ani nejdou vyhostit ty, kteří byli usvědčeni z páčání trestných činů, protože už mají nové občanství!“

Otázka č. 8: Odkud pocházejí vaše informace o islámu a muslimech?

„Zejména z televize a internetu.“

Otázka č. 9: Myslíte si, že by se mělo o islámu učit ve školách?

„ To si nemyslím si. Ve školách by se měly děti učit především praktické věci. Pokud chce někdo učit o náboženství a pověrách a podobných nesmyslech, ať si učí děti doma. “

Otázka č. 10: Některé politické strany u nás i v Evropě se proti islámu silně vymezují a získávají stále větší podporu mezi obyvatelstvem. Proč myslíte, že obliba těchto stran stoupá? Je to podle vás problém?

„Asi proto, že problémy normálních lidí nikoho nezajímají. Vlády akorát řeší ekologii a různá pohlaví a lidé hledají někde zastání. V některých zemích pak není kvůli muslimům bezpečno a tak logicky posilují strany, které s tím chtějí něco dělat. “

Na otázky odpovídala maminka na rodičovské dovolené se středoškolským vzděláním, žena, věk 32 let.

Respondent 4:

Otázka č. 1: Setkali jste se někdy s pojmy islám a islamismus? Víte co znamenají?

„Ano. Islám je náboženství, islamismus je asi snahou o fanatické prosazování islámu. “

Otázka č. 2: Znáte osobně nějakého muslima? Žije nějaký muslim ve vašem okolí?

„Ano, znám jich několik, byli to moji kolegové v práci (nadhárodní společnost). “

Otázka č. 3: Vnímáte islám jako hrozbu, nebo se domníváte, že může českou společnost nějak obohatit?

„Upřímně, spíš už jako hrozbu. Slyšela jsem například o problémech na bazéně a plžích ve Francii, kde muslimkám vadily plavky evropských žen a podobně. “

Otázka č. 4: Vadilo by Vám, kdyby se ve vašem městě postavila mešita?

„Asi ano. “

Otázka č. 5: Co podle vás způsobuje problémy s integrací muslimů v západních zemích jako je Francie, Německo nebo Švédsko?

„Protože nejsou schopny se alespoň částečně přizpůsobit evropským hodnotám.“

Otázka č. 6: Proč myslíte, že se někteří, zejména mladí, muslimové radikalizují a stávají se z nich islamisté?

„Asi chtějí získat uznání, moc.“

Otázka č. 7: V současnosti se hodně hovoří o migrační krizi, kdy mnoho muslimů přichází z Afriky a z oblastí tzv. Středního východu a hledá v azyl v evropských zemích. Myslíte si, že by bohaté evropské státy měli těmto lidem pomáhat?

„Ne! Mám malé děti a bojím se, že když budou chodit do školy spolu s muslimskými dětmi, tak se jim budou muset časem přizpůsobovat.“

Otázka č. 8: Odkud pocházejí vaše informace o islámu a muslimech?

„Z médií asi nejvíce.“

Otázka č. 9: Myslíte si, že by se mělo o islámu učit ve školách?

„Tak jako určitě.“

Otázka č. 10: Některé politické strany u nás i v Evropě se proti islámu silně vymezují a získávají stále větší podporu mezi obyvatelstvem. Proč myslíte, že obliba těchto stran stoupá? Je to podle vás problém?

„Problém to je, ale důvodem je asi strach a obavy lidí z islámu.“

Na otázky odpovídal pracovník obecního úřad s vysokoškolským vzděláním, muž, věk 38 let.

Respondent 5:

Otázka č. 1: Setkali jste se někdy s pojmy islám a islamismus? Víte co znamenají?

„Tak islám je víra těch islamistů, ne?“

Otázka č. 2: Znáte osobně nějakého muslima? Žije nějaký muslim ve vašem okolí?
„Před naším obchodem má jeden okno s nějakým kebabem. Občas se pozdravíme, ale osobně ho moc neznám.“

Otázka č. 3: Vnímáte islám jako hrozbu, nebo se domníváte, že může českou společnost nějak obohatit?

„Mě tyhle věci moc nezajímají. Ať si každý dělá co chce, když tím neobtěžuje ostatní.“

Otázka č. 4: Vadilo by Vám, kdyby se ve vašem městě postavila mešita?

„O tom jsem nepřemýšlela. Asi ne.“

Otázka č. 5: Co podle vás způsobuje problémy s integrací muslimů v západních zemích jako je Francie, Německo nebo Švédsko?

„Moc neví, jaké tam mají problémy. Asi tam mají muslimů moc a pak tam jsou také různé gangy, které mezi sebou bojují.“

Otázka č. 6: Proč myslíte, že se někteří, zejména mladí, muslimové radikalizují a stávají se z nich islamisté?

„Asi proto, že jsou chudí a nemohou si najít práci a nechají se zlákat do různých skupin.“

Otázka č. 7: V současnosti se hodně hovoří o migrační krizi, kdy mnoho muslimů přichází z Afriky a z oblastí tzv. Středního východu a hledá v azyl v evropských zemích. Myslíte si, že by bohaté evropské státy měli těmto lidem pomáhat?

„Ne. Myslím, že máme dost vlastních problémů. Ať se o ně postarají bohaté muslimské země.“

Otázka č. 8: Odkud pocházejí vaše informace o islámu a muslimech?

„Hlavně ze zpráv v televizi a pak taky z facebooku.“

Otázka č. 9: Myslíte si, že by se mělo o islámu učit ve školách?

„Nemělo.“

Otázka č. 10: Některé politické strany u nás i v Evropě se proti islámu silně vymezují a získávají stále větší podporu mezi obyvatelstvem. Proč myslíte, že obliba těchto stran stoupá? Je to podle vás problém?

„Lidem asi už dochází trpělivost. Chtějí hlavně žít v bezpečí a uživit své rodiny.“

Na otázku odpovídala prodavačka v supermarketu, vzdělání s výučním listem, žena, 45 let.

Respondent 6:

Otázka č. 1: Setkali jste se někdy s pojmy islám a islamismus? Víte co znamenají?

„Ano. Jsem v důchodu a hodně se věnuji četbě. Islám je náboženství muslimů a pojem islamismus zahrnuje jeho radikální odnože a projevy.“

Otázka č. 2: Znáte osobně nějakého muslima? Žije nějaký muslim ve vašem okolí?

„Před lety jsem měl v práci kolegu z Angoly. Byl to muslim, ale o jeho víře jsme se moc nebavili. Myslím, že se snažil na sebe spíš neupozorňovat. Akorát vím, že v závodní jídelně se vždy zajímal, zda není k obědu vepřové maso. Kuchařky z toho měly legraci a někdy mu říkaly, že není, i když bylo.“

Otázka č. 3: Vnímáte islám jako hrozbu, nebo se domníváte, že může českou společnost nějak obohatit?

„V dnešní době je to problém. V posledních letech se odehrálo mnoho teroristických útoků, při kterých umírali nevinní civilisté. Víte, mě už to tolik trápit nemusí, ale strach mám hlavně o své děti a vnoučata. Na ty čekají problémy, které se teprve v posledních letech začínají objevovat.“

Otázka č. 4: Vadilo by Vám, kdyby se ve vašem městě postavila mešita?

„Spíše vadilo. Mešity a hlavně minarety jsou muslimy vnímány jako symbol dobytého území. Nemám nic proti muslimům, ale přizpůsobovat by se měli oni nám. Dodržovat naše pravidla.“

Otázka č. 5: Co podle vás způsobuje problémy s integrací muslimů v západních zemích jako je Francie, Německo nebo Švédsko?

„Do Francie odešlo hodně muslimů po zrušení kolonií hlavně z Alžíru a Maroka a také z Libanonu. V Německu je zase hodně Turků a Švédové, ti mají takový mišmaš. První generace starousedlíků byla většinou vděčná a snažila se žít v poklidu. Ale mladí nemají ke svým rodičům úctu, neznají vlastní tradice a snadno se nechají zlákat od těch, kteří dokáží jejich neukotvenosti zneužít k prosazování vlastních cílů.“

Otázka č. 6: Proč myslíte, že se někteří, zejména mladí, muslimové radikalizují a stávají se z nich islamisté?

„Se starší generací muslimů nebyl až takový problém, ale mladí jsou nespokojení a nechají se snadno zlákat ke špatnostem. Nemají také většinou žádné vzdělání, a proto jsou nuceni brát podřadné práce, které je neuspokojují.“

Otázka č. 7: V současnosti se hodně hovoří o migrační krizi, kdy mnoho muslimů přichází z Afriky a z oblastí tzv. Středního východu a hledá v azyl v evropských zemích. Myslíte si, že by bohaté evropské státy měli těmto lidem pomáhat?

„Myslím, že za poslední roky se pro ně udělalo mnoho. Měli bychom pomáhat formou různých projektů v konkrétních zemích, ale přijímání všech bez rozdílu přináší spíš problémy.“

Otázka č. 8: Odkud pocházejí vaše informace o islámu a muslimech?

„Z četby odborné literatury a různých naučných a dokumentárních pořadů. Také z novin a zpráv.“

Otázka č. 9: Myslíte si, že by se mělo o islámu učit ve školách?

„Nějaké povědomí by o islámu měla zejména mladší generace mít. Koneckonců problémy se dají řešit, jen když jim rozumíte. Dá se navíc očekávat, že populace muslimů v Evropě bude narůstat a znalost jejich náboženství nám pomůže lépe řešit problémy, které to s sebou bude přinášet.“

Otázka č. 10: Některé politické strany u nás i v Evropě se proti islámu silně vymezují a získávají stále větší podporu mezi obyvatelstvem. Proč myslíte, že obliba těchto stran stoupá? Je to podle vás problém?

„Je to jenom důsledek neřešeného problému. Tyto strany jen zavnímaly problém, který tady je a stavějí na něm svůj program. Nevím, kdo z nich se to snaží skutečně řešit, a komu jde jen o moc a politické body.“

Na otázky odpovídal důchodce se středoškolským vzděláním, muž, věk 68 let.

4.5 Vyhodnocení empirického šetření včetně hypotéz

Při vyhodnocení odpovědí respondentů vyšlo najevo několik skutečností. Téměř všichni respondenti dokázali víceméně správně rozlišit pojmy islám a islamismus. Pouze Respondent 5 měl určité pochybnosti o významu druhého z dotazovaných termínů. Lze se tedy domnívat, že i v české společnosti jsou tyto pojmy dobře srozumitelné. Respondenti 2 a 3 uvedli i další důležité pojmy, které se k islámu vztahují (Alláh, Mohamed, Korán).

Z šetření dále vyplynulo, že více než polovina oslovených má určitou osobní zkušenost s muslimy. Respondent 1 má spolužáka muslimského vyznání, Respondenti 4 a 6 uvedli, že jejich bývalí kolegové v práci byli nebo jsou muslimové a Respondent 5 muslima potkává takřka na denní bázi. Z toho je patrné, že i přesto, že muslimská komunita u nás není nikterak výrazná a neúčastní se ani nijak významně veřejného života, většina oslovených se s nějakým zástupcem této náboženské menšiny zná. Nebyla přitom zaznamenána žádná vyloženě negativní, ale ani vyloženě pozitivní osobní zkušenost u žádného z respondentů.

I přes absenci osobní zkušenosti většiny respondentů je zajímavé vnímání islámu jakožto hrozby u většiny respondentů. Pouze v jednom případě (Respondent 1) byl islám vnímán pozitivně, jakožto možnost obohacení naší kultury v oblasti kuchyně a literatury. Podrobněji se k tématu vyjadřoval Respondent 2, kterému byla položena ještě i doplňující otázka. Jeho postoj byl založen na hlubší znalosti historických, náboženských a kulturně-

sociálních souvislostech a přesto, že se vyjadřuje ve smyslu kulturní a náboženské nekompatibility, blíží se jeho postoj spíše vnímání islámu jakožto hrozby.²⁷ Respondent 5 nemá v této věci vytvořen žádný názor.

V otázce potenciální stavby mešity se odpovědi rozcházejí přesně napůl. Respondentům 1, 3 a 5 by mešita nevadila, zatímco Respondentům 2, 4 a 6 ano.

Velmi různě pak respondenti hodnotili příčinu problémů s integrací muslimů v zemích západní Evropy, jmenovitě ve Francii, Německu a Švédsku. Jako důvody se zde objevovali chudoba, frustrace, jazykové problémy (Respondent 1); rozdílnost mentalit (Respondent 2); neochota nebo neschopnost přizpůsobit se evropským hodnotám (shodně Respondenti 3 a 4); naivní představy o blahobytu zadarmo (Respondent 3); velký počet muslimů a roztržky mezi jednotlivými gangy (Respondent 5) a neúcta k rodičům a vlastním tradicím a tím způsobená vykořeněnost (Respondent 5).

Co se týče názoru na důvody radikalizaci části mladých muslimů, odpovídali respondenti následovně: Respondent 1 viděl hlavní příčinu v nepřijetí majoritní společnosti a ve vlivu radikálních imámů. Respondent 2 se zamýšlel nad konfliktem hodnotových žebříčků, zatímco Respondent 3 chápal radikalizaci mladých muslimů, jako projev nevděku – hlavní příčinu však nebyl schopen detekovat. Respondent 4 zmínil touhu po moci a uznání. Chudoba, nízký sociální statut a z toho plynoucí ochota nechat se zlákat radikálními skupinami byly důvody, které vypočítal Respondent 5, zatímco Respondent 6 zdůraznil rozdíly mezi starší a mladší generací v Evropě usedlých muslimů. Zatímco se starší generací podle něj nebyl problém, mladší jsou často bez vzdělání a ochotní nechat se zlákat ke špatnostem.

Následně bylo u respondentů zjišťováno z jakých zdrojů čerpají své znalosti o islámu a muslimech. Všichni dotázaní uvedli nejčastějšími zdroji média (televize, zprávy). Dále se často objevoval internet (Respondenti 1, 2, 3, 5). Ve dvou případech byla

²⁷ Statistiku, kterou respondent používá k podpoře svých názorů, se autorovi této práce nepodařilo nezávisle ověřit.

uvedena četba odborné literatury (Respondenti 2 a 6) a přednášky v rámci institucionálního vzdělávání (Respondenti 1 a 2).

V otázce výuky islámu na školách se názory dotázaných poměrně lišily. Čtyři ze šesti respondentů uvedli, že o islámu by se učit mělo, kvůli lepšímu porozumění a předcházení, nebo lepšímu řešení případných problémů (Respondenti 1, 2, 4 a 6). Dva respondenti byli proti (Respondenti 3 a 5), z nichž první svou odpověď odůvodnil nepraktičností takové výuky a druhý svůj důvod neuvedl.

V poslední otázce se měli respondenti vyjádřit k otázce, co podle nich, způsobuje nárůst popularity protimuslimských stran v Evropě. Jako hlavní příčinu přitom respondenti identifikovali strach z terorismu a násilí – zejména na ženách (Respondenti 1, 4, 5) a neřešení či přehlížení problému spojených s islámem a migrací u tradičních politických stran (Respondenti 3, 6). Zmiňován ovšem byl také a populismus a snaha protimigračních a protimuslimských stran získat moc a politické body (Respondenti 1, 2 a 6). Nejobsáhlejší odpověď pak nabízí Respondent 2.

V každém případě bylo takto možné nahlédnout do vymezeného sociálního vzorku a udělat si určitou představu, jak je islám a islamismus vnímán napříč společností. Z respondentů, kteří se výzkum zúčastnili, se nikdo neukázal jako zastávce extrémních pozic. Ani xenofob či islamofób na straně jedné ani tzv. „vítač“ na straně druhé. Všichni zúčastnění víceméně prokázali určitou ochotu o problému přemýšlet a nesklouzávat k zjednodušeným postojům nebo ideologickým výkřikům. Zároveň však byla patrná jistá obava o bezpečnost a vědomí si jisté problematičnosti soužití s muslimy. Dle mého názoru lze očekávat, že obdobně bude tento postoj (v jistých obměnách) rezonovat jakožto dominantní napříč celou společností i v budoucnosti.

ZÁVĚR

Tématem bakalářské práce byl Islám a Islamismus. V úvodu práce bylo popsáno pět základních stavebních pilířů islámu. Byly přiblíženy základní hodnoty islámského náboženství a jasně vymezený rozdíl mezi islámem a islamismem. Bakalářská práce se jednotlivými body, snažila ukázat na příkladu EU, která zaujala opačnou pozici jako protivníka Islámského státu. Byly definovány hrozby a jejich strůjci, a naopak byly definovány také obranné nástroje proti těmto hrozbám a jejich zastánci.

Teoretická část nám vyjasnila, že islám a muslimové se vydají cestou míru a otevřené náruče světu. Cestou duchovní čistoty, náboženského řádu, rozvoje muslimské společnosti a míru. Nebo se nechají spálit plameny války, které v našem století nabývají na síle, cestou radikálního islámu, násilí, krve a utrpení.

Konflikty na Blízkém východě tvoří ideální podmínky pro vznik radikálních hnutí a šíření extremismu i do doposud mírumilovných muslimských společností a zemí. Vznik a éra vládnutí Islámského státu v Sýrii byla událost, která vytváří mnoho otázek ohledně budoucnosti takových organizací. Vzestup IS a islamismu rozhodně nenechává vůdčí osobnosti evropských zemí v klidu spát. Přibývání nástrojů na obranu proti terorismu roste, souměrně s počtem útoků a počty mrtvých civilistů v srdcích evropských metropolí. Jaký má mít pak široká veřejnost názor islámské náboženství a jeho lid, jestliže je svědkem bombových útoků, sebevražedných atentátů, nenadálé střelbě ze samopalů do kolemjdoucích spoluobčanů či jejich srážení automobily na nejrušnějších ulicích plných mužů, žen a bohužel i dětí.

Muslimská obec, která vinu nese, to má o to těžší s napravováním její pověsti mezi širokou veřejností, protože jim to mnohokrát bohužel ani muslimové, žijící v evropských zemích neulehčují. Vznik no-go zón, vysoká kriminalita, nerespektování zákonů dané země, nelegální imigrace, ekonomická imigrace, násilí na ženách muslimských i evropských, podpora radikálních skupin atd.

Práce se snažila jasným rozdělením a vysvětlením pojmů Islámu a Islamismu poukázat, na zásadní rozdíly mezi nimi. Upozornit a zdůraznit, že tyto dva pojmy, týkající se hlavně lidmi s nimi spojenými, nejsou jedno a totéž, jak si bohužel valná většina široké

veřejnosti myslí. Tato zásadní nevědomost či neochota k dohledání informací, plodí další násilí, nenávisť a paradoxně další extremistické skupiny. Vyhrocování situace a čím dál tím větší nenávisť těchto extremistických skupin, bude mít za následky vedlejší civilní nevinné oběti.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

BERÁNEK, Ondřej a Bronislav OSTŘANSKÝ, ed. *Islámský stát: Blízký východ na konci časů*. Praha: Academia, 2016. Orient (Academia). ISBN 978-80-200-2654-5.

HILLENBRAND, Carole. *Islám: historie, současnost a perspektivy*. Přeložil Jitka JENÍKOVÁ. V Praze: Paseka, 2017. ISBN 978-80-7432-685-1.

Kolektiv autorů. *Jak vypracovat bakalářskou a diplomovou práci*. 6. aktualiz. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2015. ISBN 978-80-7452-106-5.

MAREŠ, M. *Islamismus jako bezpečnostní hrozba pro Českou republiku*. *Vojenské rozhledy*, 2010, roč. 19(51), č. 4, sl.118-128, ISSN 1210-3292.

SOULEIMANOV, Emil a Mitchell A. BELFER. *Terorismus: pokus o porozumění*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2010. Sociologické aktuality. ISBN 978-80-7419-038-4.

PIKNA, B. *Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek v evropském právu (oblast policejní a justiční spolupráce)*. 4. dopracované, konsolidované vydání, Praha: Linde Praha, a.s., 2007.

SCHIRRMACHER, Thomas. *Fundamentalismus jako militantní pravdivostní nárok: když se náboženství stane nebezpečným*. Přeložil René DRÁPALA. Praha: Návrat domů, [2019]. ISBN 978-80-7255-423-2.

ŤUPEK, Pavel. *Salafitský islám*. Praha: Academia, 2015. Orient (Academia). ISBN 978-80-200-2487-9.

WEISS, Michael a Hassan HASSAN. *Islámský stát: uvnitř armády teroru*. Přeložil Jiří BERKA. Brno: CPress, 2015. ISBN 978-80-264-0883-3.

Zákonné normy, interní předpisy

Strategie České republiky pro boj proti terorismu. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2013.

Strategie EU pro boj proti terorismu (2005). Brusel: Rada Evropské unie, 2005. 14469/4/05.

Bezpečnostní strategie České republiky 2015. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2015.

Seznam použitých internetových zdrojů

Definice pojmu terorismus. Odbor bezpečnostní politiky © 2022 Ministerstvo vnitra České republiky [online]. [cit. 29.7.2009]. Dostupné z <https://www.mvcr.cz/clanek/definice-pojmu-terorismus.aspx>

Islámský stát (IS) [online]. [cit. 30.9.2014]. Dostupné z www.aktualne.cz/wiki/zahranici/islamsky-stat/r~2770beae48d111e4973a002590604f2e/

SEZNAM ZKRATEK

- ATIC - Asociace turistických informačních center
- ISIL - Islámský stát v Iráku a v Levantě
- IS - Islámský stát
- USA - Spojené státy americké
- ČR - Česká republika
- EUROPOL - Evropský policejní úřad (European Police Office)
- DNA - deoxyribonukleová kyselina
- ECTC - European Counter Terrorism Centre
- EUROJUST - Jednotka Evropské unie pro justiční spolupráci (The European Union's Judicial Cooperation Unit)

SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ

Seznam obrázků

Obrázek 1: Mekka - nejsvatější poutní místo muslimů
.....**Chyba! Záložka není definována.**7

Obrázek 2: mapa Islámského státu
Chyba! Záložka není definována.6

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Tomáš Lotter

Obor: Mezinárodní vztahy a diplomacie

Forma studia: denní studium

Název práce: Islám a Islamismus

Rok: 2022

Počet stran textu bez příloh: 44

Celkový počet stran příloh: 0

Počet titulů českých použitých zdrojů: 12

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 0

Počet internetových zdrojů: 2

Vedoucí práce: Doc. Ing. Štefan Danics Ph.D.